
Ferencz Imre

SEHOLOV – IVAN SEHOLOV VERSEIBŐL

Ivan Seholovval a kilencvenes évek elején ismerkedtem meg az úgynevezett orosz piacon, amely Csíkszeredában a vasút és az országút közötti sávon vert tanyát, s ahol mindenféle portékát, új és használt szerszámokat, holmikat kínáltak az árusok, akik nemzetisége különbözött ugyan, de valamennyien oroszul beszéltek, és akik sorstársak voltak a változások előtt, és maradtak a változásokban.

Ez a piac a szabadság határtalanságát sugallotta azokban az években, amikor már a vásárhelyi események s a bányászjárások terhelték az emlékezetünket. Akkoriban ezen a piacon térferegve sokszor felmerült bennünk a kérdés, vajon mi lesz a széthullt unióval, lesz-e valami új szövetség, és a kisépek sorsa, a csecseneké, a gagaúzoké stb. vajon merre alakul... Ivan Seholov talán Moldovában vagy Ukrajnában élt, de az is lehet, hogy valahol Moszkva közelében. Erről nem faggattam, amikor megismerkedtem vele, hisz engem elsősorban az érdekelt, hogy az általa kínált Lada-alkatrészeket mennyiért tudnám megvásárolni, lévén, hogy ilyen személygépkocsival rendelkeztem akkoriban. Akkor azt hittem, hogy ha alkatrészeket halmozok fel, még sok-sok évig kiszolgál engem ez a jármű, amit a nyolcvanas években vásároltam, ugyanis akkoriban az újságíróknak váratlanul speciális kiutalással nyújtottak erre lehetőséget, alkalmat...

Ivan Seholov viszonylag olcsón vesztegette azokat az alkatrészeket, amelyek azóta is ott hevernek egy ládában, anélkül, hogy szükség lett volna rájuk, mivel később egy roncsprogram keretében aprópénzért túltettem a járgányon. Akkoriban nem gondoltam, hogy pár év múlva fehér hollónak számítanak majd a szovjet gépkocsik, s arra sem, hogy a városi tanács eldönti: kész, vége a KGST-nek, vagyis az orosz piacnak, mert lejárt az ideje, rondítja a látványt, egy fertő, és különben is már tucatnyi olyan szaküzlet nyílt, amelyekben modern nyugati ipari termékeket forgalmaznak civilizált körülmények között, garanciával. Természetesen az orosz piac felszámolá-

sa sokaknak elevenébe vágott, hisz a környéken lévő kocsmák, vendéglátó egységek is megérezték annak hiányát...

Az, hogy Lada-alkatrészeket vásároltam, egyáltalán nem volt jó üzlet, mi több, rövidlátónak, naivnak bizonyultam. Hanem Ivan Seholov megismerése kárpótolt azzal, hogy nekem ajándékozott egy füzetet, amelyben az akkoriban írt versei sorakoztak. Jóllehet gyermekkoromban, diákkoromban évekig tanultam oroszul, a versek megfejtéséhez ennyi nem volt elég, hanem volt kollégám, Rebendics, aki orosz szakos volt, és tolmácsként is tevékenykedett, elkészítette a nyersfordításokat... Kollégám csóválta a fejét, mondván, hogy sajnos ezekben olykor nyomdafestéket nem tűrő szavak is előfordulnak.

Amikor évek múlva ismét a kezembe került a füzet, szótárral ugyan, de boldogultam, felhasználva természetesen a kollégám által lejegyzett trágárságokat is, amelyeket, bár szerettem volna mellőzni, mégsem tehettem meg. A versek hitelessége forgott volna kockán, ezért most az olvasók elnézését kérem mind a magam, mind a költő nevében, akinek a további sorsáról, életéről azóta sem tudok.

Jó néhány év teltén ennek a piaci árusnak a verseit közzétenni talán jó döntés volt, mert lehet, hogy ezek a zsengek még fontossá válhatnak, ha néhán év múlva egyszer csak feltűnik az új orosz irodalomban Seholov neve, mint aki közben berobbant, s akinek a tőzsdén, a szakmában már jegyzik a nevét.

Persze, kontárkodásom utólag jogi kérdéseket is felvethet, hisz szerződés nem kötött, de remélem, nagyobb visszhang nélkül marad ez a publikáció, és alulírottak, a fordítónak végül nem kell Moszkvába utaznia peres ügyben, jóllehet párszor megfordult annak központi zónájában, vasúti állomásán, repülőtérén, rangos szállodáiban... Nagy példányszámban megjelenő folyóiratban éppen ezért meg sem mertem volna próbálkozni e versek közlésével, de ez esetben remélhetem, hogy bizalmas összekacsintás után minden közöttünk marad...

Ivan Seholov verseiből

MINDEGY

Pufajkát cserélni farmernadrágra
sapkát mellyel mehetsz Szibériába
kukkert amellyel kémlelték a határt
rájuk sózni gyorsan az egész bazárt

mert holnap már rád marad a sok kacat
a Csesztlakomban megihatsz egy adag
vodka mindegy milyet csak legyen erős
a sorsommal vagyok én is viselő

legyen Gorbacsov avagy Sztálinzkája
ihatod bátran már senki sem bánja
nem szólnak belé már ihatsz eleget
nem kínálnak többé csak almalevet

addig is míg lehet reggeltől estig
árulok amíg eladom a resztlit
fejem felett telnek a sivár napok
kereskedem míg lehet veszek-adok

áll a vásár zajlik a ribillió
de sosem lesz ebből dollármillió
lehet hogy elkel végül mindenem
hát segíts meg engem édes istenem –

PIACON

Eladó a vasút mentén
mi KGST-maradék
itt árulgat itt settenkedik
a peresztrojkás nemzedék

kínálják olcsón jutányosan
az ország anyagi javát
nem szól bele már békén hagyja
őket a kommunista párt

kínálják amíg a készlet tart
az olcsó alkatrészeket
melyekkel a Volga a Moszkvics
jó ideig még elmehet

jöjjetek emberek nosza hát
itt az alkalom vegyétek –
évekkel ezelőtt mindezért
bizony Moszkvába menétek

nagyapám negyvennégy őszén
amikor itt átvonult
egy alkalmas pillanatban
svájci órákat faszolt

helyette mi visszahoztunk
nektek Vosztokot s Pobedát
rendületlenül mutatják
hogy a mi időnk már lejárt

MÖGÖTT

A piac mögött ahol árulok
elcsattognak a piszkos vonatok
egyre ritkábban járnak már bizony
meggyérültek az utasok nagyon

a töltés oldalán gyomok
néha odagyalogolok
elvégezni a szükségletem
mert itt zajlik most az életem

a töltésen túl disznótelep
ott gazdálkodik a börtön –
rabbal disznóval és őrrrel
elvtársaim én nem törődöm

érkeznek új disznók a farmra
s a börtönbe új gazemberek
én ezalatt csak tüsténkedem
a megélhetésem keresem

változhat minden düböröghet
új himnusz új zeng-az-induló
megy a világ vakon előre
nem is tudom miképp lenne jó –

POÉZIS

Dögöljön meg a szomszéd kutyája
s dögöljön a gazda is utána
mondod ezt írjam meg én egy versben
lehetőleg frappánsan direktben

és dögöljön meg aki örökölte
a házat vagy aki pénzzel megvette
mondod ezt is írjam a versbe
s annak a versnek lesz keletje

kéréseid számomra parancs ó olvasó
tudom általad él a költészet s be jó –
hát dögöljön meg a költő aki írja
és te is dögölj meg versem olvasója –

SÁTOR ALATT

A sátor alatt ahol árulok
magamba szállok néha bámulok
itt mindenki üz vagy üzletel
mi mennyit ér ma azt tudni kell

el-elvonul itt egy-egy csapat
vergálják a portékáimat
van aki csupán szórakozik
beleturkál és nagyot köpik

járkál itten mindenféle nép
nem meglepő számomra a kép
pénzes pacák ócska söpredék
megfordul itt koldus és pribék

becsapni itt az államot
csak természetes állapot
feketén árul szivarat
aki ezt teszi jól arat

gazdát cserél a valuta
fejben számol ki nem buta
cédulát húz a papagáj
ide a pénzt mi nekem jár

fognak az értékpapírok
felvásárolják a nagyok
holnap már tulajdonosok
ők lesznek majd a burzsujok

mi mennyit ér ma azt tudni kell
mindenki üz vagy üzletel
magamba szállok néha bámulok
a sátor alatt ahol árulok –

KIT ÉRDEKEL

Kit érdekel hogy élsz nem élsz
kit érdekel hogy félsz nem félsz
hogy nagybőgőzöl vagy hegedülsz
hogy szabad vagy netán a lerben ülsz

kit érdekel hogy mit hozol
hogy kinek mivel tartozol
kit érdekel hogy mit veszel
esküt teszel vagy megszegel

hogy hűséges vagy eretnek
hogy szeretnek nem szeretnek
kinek hátában nincs a kés
kit érdekel a szenvedés

kit érdekel csak éldegél
csak felette legyen fedél
kit érdekel hogy van vagyon
vagy leszegényedtél nagyon

kit érdekel az érdeked
hogy írhatnál még szépeket
kihez mérhetnéd te magad
senkik között csak senki vagy

MINTHA

Mintha egy vers volna
a zsebemben mintha
egy vers zsebében
volnék

mintha őrültek házában
élnék mintha egy
őrültek háza
élne bennem

mintha egy tévé
képernyőjét nézném
mintha egy tévé
képernyője nézne

mintha a gondjaim
tornyosodnának
mintha a tornyaim
gondoskodnának

mintha járnék valahol
mintha jönnék valahonnan
mintha mennék valamerre

mintha egy állomáson
várakoznék
mintha egy állomás
várakozna bennem

NAPOK

Hajléktalan lelkek
szálláshelye a testem
este belopakodnak
egész éjjel dorbézolnak
reggel kiűzöm őket

reggel hazatér
a magam lelke is
valahol máshol
éjszakázott

tékozló lelkem
hálni jár belém
fényes nappal

megváltott jeggyel
a zsebemben
egy váróteremben
várok egy vonatra
amelyet kivontak már
a forgalomból

ELVTÁRSAK

És akkor az Istent kiűzték az Isten házából
és akkor az Istent száműzték Szibériába

és a templomok jobb esetben idegenforgalmi
nevezetességek lettek rosszabb esetben
pedig gyűléstermek raktárak istállók

és egyszer a halál magához szólította Lenint
és Lenin Istenné vált a mauzóleumban
akinek halhatatlan múmiáját éjt nappá téve
bámulta és bővölte a nép

aki nem velünk az ellenünk aki ellenünk
annak nem kegyelmezünk
irgalmat nem ismerünk tanították
nekünk az óvodában és megígérték
hogy ha megnövünk elvisznek
a mauzóleumba megnézni Lenint

hanem egyszer csak
rehabilitálni kellett Istent aki megöregedve
megtépázva ugyan
de visszatért a templomokba

és a padosorokat akkor előzőnlötték az elvtársak
az Isten megbocsájt nekünk mondták
magukba szálltak imádkoztak mindig is
hittünk tebenned Uram mondták
csak ugye a körülmények a konjunktúra
nem tette lehetővé
de hiszen ezt te jól tudod magad is

és az elvtársak íme most
keresztet vetnek keresztet hánynak

ahogy a keresztet vetik
ahogy a keresztet hányják
hányok megvetek én is –
kabátjuk alatt kitüntetések
zörögnek